
Wprowadzenie.

Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego 27, 13-14

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WPROWADZENIE

„Zeszyty Naukowe OTN” – roczniki Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego im. Adam Chętnika, ukazują się nieprzerwanie od początku istnienia stowarzyszenia. Kolejny, 27. numer zawiera wiele interesujących artykułów. Jego zawartość jest efektem współpracy lokalnego środowiska naukowego z przedstawicielami krajowych i zagranicznych ośrodków, czy środowisk naukowych.

Redakcja pozwala sobie zwrócić uwagę na fakt, że w ostatnich miesiącach „Zeszyty Naukowe OTN” poddano pełnemu opracowaniu elektronicznemu, dzięki czemu zostały zamieszczone przez Muzeum Historii Polski w referencyjnej bazie BazHum, stanowiącej listę polskich czasopism naukowych z zakresu nauk humanistycznych i społecznych.

W bieżącym roku „Zeszyty Naukowe OTN” trafiły na listę kolejnej bazy, tj. Index Copernicus, uzyskując na liście IC Journal Master List wartość ICV 5.54. Od początku zaistnienia na tej liście, czasopismo odnotowało w statystykach wejść na paszport blisko tysiąc unikalnych użytkowników.

Współpraca Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego z organizacjami funkcjonującymi na Kurpiach oraz w Polsce Północno-Wschodniej przynosi efekty w postaci organizacji badań, wspólnych konferencji i seminariów naukowych. Owocem tej współpracy są też publikacje autorów wywodzących się z lokalnego środowiska naukowego oraz badaczy z renomowanych ośrodków akademickich w kraju i zagranicy. Dobrym przykładem wielopłaszczyznowej współpracy redakcji czasopisma jest również skład Naukowej Rady Redakcyjnej, do której wchodzi naukowcy spoza Polski. Należy podkreślić, że w prezentowanym zeszycie, obok opracowań w języku polskim, zamieszczono artykuły w językach angielskim, niemieckim i rosyjskim. Szczególnie cieszą bliskie kontakty z sąsiadami, czyli naukowcami z Ukrainy, niejednokrotnie współorganizatorami konferencji na różne tematy. Ich artykuły również zostały opublikowane w przedkładanym do rąk Czytelników zeszycie.

Wśród autorów artykułów zauważymy zarówno uznanych naukowców z krajowych i zagranicznych ośrodków akademickich, jak też osoby debiutujące.

W bieżącym numerze redakcja rocznika utrzymała interdyscyplinarność prezentowanych materiałów, z akcentem na problematykę ekonomiczną i zarządzanie. W tych dziedzinach warto odnotować opracowania: Doroty Chmielewskiej-Muciek z Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, Romana Tylżanowskiego z Uniwersytetu Szczecińskiego, Janusza Kroika i Zbigniewa Malary z Politechniki Wrocławskiej, Paweł Mickiewicza ze Społecznej Akademii Nauk w Łodzi, Agaty Sudolskiej i Moniki Chodorek oraz Ewy Dziawgo z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Bogata jest również oferta artykułów z obszaru nauk humanistycznych. Większość z nich dotyczy dziejów szeroko rozumianego regionu ostrołęckiego. Jan Mironczuk, znawca tematyki żydowskiej, w artykule pt. *Żydzi w Ostrołęce* ukazuje dzieje tej społeczności, która odcisnęła niezatarty ślad w historii miasta. Tomasz Strzeżek, specjalista z zakresu historii wojskowości powstania listopadowego, w szkicu pt. *Próba opanowania Ostrołęki przez gen. Jana Nepomucena Umińskiego*

na przełomie marca i kwietnia 1831 roku prezentuje mało znany epizod z wojny polsko-rosyjskiej 1831 roku. Jest to swoisty suplement do wydanej w 2012 roku publikacji autorstwa Norberta Kasparka *Dni przełomu powstania listopadowego. Bitwa pod Ostrołęką* oraz wydanego w 2011 roku wyboru źródeł *Ostrołęka 1831. Wspomnienia, rozkazy, relacje*.

Artykuł pt. *Rozwój pożarnictwa w powiecie makowskim w okresie międzywojennym* autorstwa, Dariusza Budelewskiego to interesująca próba przedstawienia ważnego tematu jakim jest pożarnictwo w dwudziestoleciu międzywojennym. Godny podkreślenia jest fakt, że szkic odnosi się do powiatu makowskiego, nieco zapomnianego w rozważaniach historycznych.

Fakt, że Armia Czerwona w ramach ofensywy zimowej 1945 roku zajęła póln.-wsch. tereny naszego państwa, był i jest oczywisty oraz ogólnie znany. Mniej znane są natomiast konsekwencje pobytu czerwonoarmistów w pierwszych latach powojennych. Były one bardzo znaczące zarówno dla gospodarki tych ziem, jak i życia mieszkańców. Bezwzględna grabież mienia publicznego i prywatnego, prześladowania, gwałty, aresztowania i wywózki w głąb Rosji były zjawiskiem powszechnym. Píše o tym Witold Gieszczyński w artykule *Armia Sowiecka na Warmii i Mazurach w latach 1945–1948. Szkic do monografii*.

Ciekawe spojrzenie na niektóre zagadnienia przynosi artykuł Wasyla Żeliwniaka z Ukrainy, dotyczący stosunków szlachty polskiej do gubernatora wołyńskiego w systemie władzy imperium rosyjskiego na przełomie XVIII i XIX wieku oraz opracowanie ukraińskich badaczek – Iriny Skakalskiej i Inny Shvalyuk, traktujące o formowaniu się, w latach międzywojennych XX wieku, elit narodowych na zach. Wołyniu.

Z pogranicza historii i politologii jest artykuł ks. Wojciecha Guzewicza pt. *Problem władzy i system demokratyczny w świetle wiodących periodyków metropolii białostockiej i warmińskiej po 1989 roku*. Temat ciekawy i wciąż aktualny w różnych aspektach życia politycznego i społecznego, chociażby ze względu na najbliższe wybory do Parlamentu Europejskiego i samorządów, wybory prezydenckie i parlamentarne. Szeroko rozumianą problematykę językoznawczą i literaturoznawczą reprezentują dwa artykuły miejscowych badaczy Doroty Czyż: *Analiza wybranych ostrołęckich chrematonimów* oraz Pawła Trzemkowskiego *Izrael Sztern – poeta osobny i jego dzieło*.

W dziale recenzji zawarto komunikat o książce Tomasza Piekarskiego *Ziemianstwo Mazowsza Północnego w latach 1918–1939* oraz recenzję *Dziejów parafii i kościoła pod wezwaniem Ducha Świętego w Kadzidle* (pod red. Marii Przytockiej). Muzyczną kulturę alternatywną Rosji opracowaną przez Konstantego Usenkę zrecenzowała Roksana Studzińska.

W dziale – Z życia Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego zamieszczono kalendarium OTN ukazujące dokonania w 2013 roku, jak też pełne smutku wspomnienie o naszym Nestorze – Henryku Ciszewskim, którego w czerwcu pożegnaliśmy na zawsze.